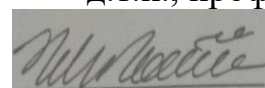

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
СУМСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Кафедра будівельного виробництва

«Затверджую»:

Завідувач кафедри
д.т.н., професор кафедри

(Гасій Г.М.)

«__» _____ 2020 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«Економіка та виробнича база будівництва»

Спеціальність: 192 «Будівництво та цивільна інженерія»

Освітня програма: Будівництво та цивільна інженерія

Факультет: Будівельний факультет

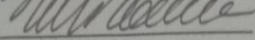
2020-2021 навчальний рік

Робоча програма з дисципліни «Економіка та виробнича база будівництва» для студентів за спеціальністю 192 «Будівництво та цивільна інженерія»

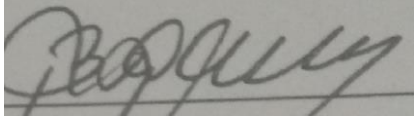
Розробник: к.е.н, ст. викладач **Богінська Л.О.**,

Робочу програму схвалено на засіданні кафедри будівельного виробництва

Протокол від « ____ » _____ 2020 року № _____

Завідувач кафедри: д.т.н., процесор кафедри (**Гасій Г.М.**)

Погоджено:

Гарант освітньої програми (**Душин В.В.**)

Декани будівельного факультету

к.т.н., доцент (**Нагорний М.В.**)

Методист відділу якості освіти,

ліцензування та акредитації _____ (_____)

Зареєстровано в електронній базі: дата _____ 2020р.

© СНАУ, 2020рік

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 3	Галузь знань: 19 Архітектура та Будівництво	За вибором	
Модулів –2	Спеціальність: 192 «Будівництво та цивільна інженерія»	Рік підготовки: 2020-2021	
Змістових модулів:		Курс; Семестр	
Індивідуальне НДЗ: -		4 7(о); 2 3(о)/ 4 8 (в)	2 3 (о)
Загальна кількість годин – 90/90		Лекції	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – самостійної роботи студента -	Освітній ступінь: бакалавр	14/14	8
		Практичні	
		16/30	8
		Самостійна робота	
		60/46	74
		Вид контролю:	
		залік/іспит	залік

Примітка. Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить:
для денної форми навчання – 33%/67%; 49%/51%;
для заочної форми навчання - 18%/ 82%

2. Мета та завдання дисципліни

1.1. Метою викладання дисципліни є підготовка фахівців, які знають основи економіки будівництва, технології та організації виробництва будівельних матеріалів, конструкцій і виробів, вмють найдоцільніше використати можливості виробничої бази будівництва.

1.2. Основними завданнями вивчення дисципліни «Економіка та виробнича база будівництва» є :

в області фінансово-економічної та виробничо-управлінської діяльності:

- вивчення складу та структури виробничого потенціалу будівельної галузі: основні фонди будівництва, оборотні кошти будівельного підприємства, трудові ресурси.
- організація робочих місць, їх технічне оснащення, розміщення технологічного обладнання;
- контроль за дотриманням трудової дисципліни;
- організація контролю якості продукції, що випускається;
- реалізація заходів екологічної безпеки;
- складання звітної документації будівельного підприємства;
- розробка оперативних планів роботи первинного виробничого підрозділу;
- розробка бізнес-планів проектів;
- проведення аналізу витрат і результатів діяльності підрозділу;
- набуття знань по аналізу організаційно-економічних показників діяльності підприємства.

в області виробничо-технологічної діяльності:

- вивчення основ технології та організації виробництва будівельних матеріалів, конструкцій і виробів;
- визначення напрямки розвитку виробничої бази будівництва;
- вивчення і аналіз науково-технічної інформації, вітчизняного і зарубіжного досвіду в галузі створення нових інноваційних матеріалів та конструкцій;
- підготовка даних у встановленій формі для складання оглядів, звітів руху будівельних матеріалів

1.3. Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студент повинен оволодіти вміннями та знаннями:

1. використовуючи стандартні методики, проводити аналіз і розрахунок економічних показників діяльності підприємства;

2. аналізувати і планувати обсяг випуску (реалізації) продукції, її асортимент (номенклатуру) на середньостроковий період;

3. визначивши ефективність використання ресурсів на основі стандартних методик, обґрунтувати шляхи їх економії;

4. використовуючи нормативно-технічну документацію, визначати потребу у матеріальних, трудових та фінансових ресурсах, необхідних для поточної діяльності;

5. оцінювати джерела забезпечення організації всіма видами ресурсів. За допомогою стандартів підтримувати належний рівень якості продукції, захищати споживача від дефектної продукції, аналізувати причини рекламаций і запобігати їх виникненню;

6. вивчаючи споживчі якості продукції конкурентів, здійснювати заходи з підвищення конкурентоспроможності продукції;

7. провадити інструктування підлеглих з техніки безпеки;

8. використовуючи норми природоохоронного законодавства, контролювати стан навколишнього середовища, захист довкілля від забруднення.

3. Програма навчальної дисципліни

(затверджена Вченою радою СНАУ 22.04.2019 Протокол № 11)

Вступ. Роль і значення дисципліни в підготовці спеціалістів з будівництва. Зв'язок дисципліни з іншими дисциплінами навчального плану

Модуль 1. Виробничий потенціал галузі

Тема 1. Будівельна організація як суб'єкт господарювання.

Сутність будівельної організації, її основні риси і завдання. Типи будівельних організацій і фірм. Основні показники діяльності будівельного підприємства.

Тема 2. Основні фонди будівництва. Оборотні кошти будівельного підприємства.

Склад і структура основних виробничих фондів. Методи оцінки основних виробничих фондів. Знос і амортизація основних виробничих фондів. Показники, що характеризують ефективність використання основних виробничих фондів.

Поняття, склад і структура оборотних виробничих фондів і оборотних коштів. Джерела формування оборотних коштів. Нормування оборотних коштів. Показники використання та прискорення оборотності оборотних коштів. Ефективність використання оборотних коштів у будівництві.

Тема 3. Трудові ресурси будівництва та їх використання.

Методи вимірювання продуктивності праці. Кадри будівельно-монтажних організацій і показники їх використання. Організація праці в будівництві. Оплата праці на будівельних підприємствах: новий підхід до розуміння суті заробітної платні в

умовах ринку. Перебудова тарифної системи. Системи оплати праці. Оплата праці інженерно-технічних працівників і службовців. Зарубіжний досвід по організації і оплаті праці в будівництві.

Тема 4. Собівартість, прибуток, доход в будівництві Система оподаткування будівельних організацій

Категорії: прибуток, доход, собівартість. Значення планування показників собівартості та прибутку. Групування витрат, які складають собівартість робіт (продукції, послуг) по елементах. Утворення та витрати прибутку. Склад доходів та витрати від не реалізаційних операцій. Основні шляхи та резерви зниження собівартості будівельно-монтажних робіт.

Модуль 2. Оптимальне розміщення будівельної бази

Тема 5. Виробництво будівельних сумішей, бетонних, залізобетонних та керамічних виробів.

Підприємства виробничої бази з видобування та переробки нерудних будівельних матеріалів. Переробка каміння і гравійно-піскової суміші. Склади нерудних матеріалів. Підприємства по виробництву бетонних і асфальтобетонних сумішей і розчинів. Виробництво керамічних виробів. Виробництво бетонних і залізобетонних конструкцій з важких бетонів.

Тема 6. Виробництво металевих, санітарно та електротехнічних і столярних виробів.

Основи технології і організації виробництва металевих виробів. Основи технології і організації виробництва монтажних санітарно- і електротехнічних заготовок, вузлів і деталей. Основи технології і організації виробництва столярних виробів.

Тема 7. Охорона праці, техніка безпеки і виробнича санітарія. Екологія виробництва будівельних матеріалів, конструкцій та виробів.

Вимоги з охорони праці. Основні джерела антропогенного забруднення навколишнього середовища. Характер забруднення.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин									
	денна форма					заочна форма				
	усього	у тому числі				усього	у тому числі			
		л	п	інд	с.р.		л	п	інд	с.р.
Модуль 1. Виробничий потенціал галузі										
Тема 1. Будівельна організація як суб'єкт господарювання	12/10	2/2	2/4		8/4	6	-	-		6
Тема 2. Основні фонди будівництва. Оборотні кошти будівельного підприємства	18/16	2/2	4/4		12/10	12	2	2		8
Тема 3. Трудові ресурси будівництва та їх використання	12/10	2/2	2/4		8/4	12	2	2		8
Тема 4. Собівартість, прибуток, доход в будівництві	12/12	2/2	2/6		8/4	10	2	2		6
Разом за модулем 1	54/48	8/8	10/18		36/22	40	6	6		28

Модуль 2. Оптимальне розміщення будівельної бази										
Тема 5. Виробництво будівельних сумішей, бетонних, залізобетонних та керамічних виробів	12/14	2/2	2/4		8/8	14	2	-		12
Тема 6. Виробництво металевих, санітарно та електротехнічних і столярних виробів	12/14	2/2	2/4		8/8	14	-	2		12
Тема 7. Охорона праці, техніка безпеки і виробнича санітарія. Екологія виробництва будівельних матеріалів, конструкцій та виробів	12/14	2/2	2/4		8/8	22	-	-		22
Разом за модулем 2	36/42	6/6	6/12		24/24	50	2	2		46
Усього годин	90/90	14/14	16/30		60/46	90	8	8		74

5. Теми та план лекційних занять денна форма навчання / заочна форма навчання

№	Назва теми та план	К-ть годин денна форма	К-ть годин заочна форма
1	Тема 1. Будівельна організація як суб'єкт господарювання План: 1. Сутність будівельної організації, її основні риси і завдання, класифікація.	2/2	-
2	Тема 2. Основні фонди будівництва. Оборотні кошти будівельного підприємства План 1. Показники, що характеризують ефективність використання основних виробничих фондів. 2. Ефективність використання оборотних коштів у будівництві.	2/2	2
3	Тема 3. Трудові ресурси будівництва та їх використання План 1. Організація праці в будівництві. 2. Оплата праці на будівельних підприємствах: новий підхід до розуміння суті заробітної платні в умовах ринку.	2/2	2
4	Тема 4. Собівартість, прибуток, доход в будівництві План: 1. Категорії: прибуток, доход, собівартість. 2. Значення планування показників собівартості та прибутку. 3. Групування витрат, які складають собівартість робіт (продукції, послуг) по елементах.	2/2	2
5	Тема 5. Виробництво будівельних сумішей, бетонних, залізобетонних та керамічних виробів План 1. Виробництво керамічних виробів. 2. Виробництво бетонних і залізобетонних конструкцій з важких бетонів.	2/2	2

6	Тема 6. Виробництво металевих, санітарно та електротехнічних і столярних виробів План 1. Основи технології і організації виробництва металевих виробів. 2. Основи технології і організації виробництва столярних виробів.	2/2	-
7	Тема 7. Охорона праці, техніка безпеки і виробнича санітарія. Екологія виробництва будівельних матеріалів, конструкцій та виробів План 1. Вимоги з охорони праці. 2. Основні джерела антропогенного забруднення навколишнього середовища.	2/2	-
Разом		14/14	8

5. Теми практичних занять денна форма навчання/заочна форма навчання

№	Назва теми	К-ть годин денна форма	К-ть годин заочна форма
1	Будівельна організація як суб'єкт господарювання та основні показники її діяльності	2/4	-
2	Оцінювання та облік основних фондів будівельних організацій. Оборотно-записні засоби будівельних організацій.	2/2	2
3	Оцінювання та облік основних фондів будівельних організацій. Оборотно-записні засоби будівельних організацій.	2/2	
4	Розподіл заробітної плати між членами будівельної бригади.	2/4	2
5	Економічна оцінка ефективності будівництва. Розрахунок сумарних витрат будівництва.	2/6	2
6	Переробка каміння і гравійно-піскової суміші. Виробництво керамічних виробів. Виробництво бетонних і залізобетонних конструкцій з важких бетонів	2/4	-
7	Основи технології і організації виробництва столярних виробів.	2/4	2
8	Розрахунки збитків від забруднення навколишнього середовища.	2/4	-
Разом		16/30	8

6. Самостійна робота (денна форма навчання / заочна форма навчання)

№	Назва теми та перелік питань	К-ть годин денна форма	К-ть годин заочна форма
1	Тема 1. Будівельна організація як суб'єкт господарювання Типи будівельних організацій і фірм. Основні показники діяльності будівельного підприємства.	8/4	6
2	Тема 2. Основні фонди будівництва. Оборотно-записні засоби будівельного підприємства Склад і структура основних виробничих фондів. Показники, що характеризують ефективність використання основних виробничих фондів.	12/10	8

	Поняття, склад і структура оборотних виробничих фондів і оборотних коштів. Джерела формування оборотних коштів. Ефективність використання оборотних коштів у будівництві.		
3	Тема 3. Трудові ресурси будівництва та їх використання Методи вимірювання продуктивності праці. Кадри будівельно-монтажних організацій і показники їх використання. Перебудова тарифної системи. Системи оплати праці. Оплата праці інженерно-технічних працівників і службовців. Зарубіжний досвід по організації і оплаті праці в будівництві.	8/4	8
4	Тема 4. Собівартість, прибуток, доход в будівництві Утворення та витрати прибутку. Склад доходів та витрати від не реалізаційних операцій. Основні шляхи та резерви зниження собівартості будівельно-монтажних робіт.	8/4	6
5	Тема 5. Виробництво будівельних сумішей, бетонних, залізобетонних та керамічних виробів. Підприємства виробничої бази з видобування та переробки нерудних будівельних матеріалів. Переробка каміння і гравійно-піскової суміші. Склади нерудних матеріалів. Підприємства по виробництву бетонних і асфальтобетонних сумішей і розчинів.	8/8	12
6	Тема 6. Виробництво металевих, санітарно та електротехнічних і столярних виробів. Основи технології і організації виробництва монтажних санітарно- і електротехнічних заготовок, вузлів і деталей.	8/8	12
7	Тема 7. Охорона праці, техніка безпеки і виробнича санітарія. Екологія виробництва будівельних матеріалів, конструкцій та виробів. Вимоги з охорони праці. Характер забруднення.	8/8	22
	Разом	60/46	74

11. Методи навчання

1. Методи навчання за джерелом знань:

1.1. **Словесні:** розповідь, пояснення, бесіда (евристична і репродуктивна), лекція, інструктаж, (читання, переказ, виписування, складання плану, рецензування, конспектування, виготовлення таблиць, графіків, опорних конспектів тощо).

1.2. **Наочні:** демонстрація, ілюстрація, спостереження.

1.3. **Практичні:** практична робота, розрахункові завдання, виробничо-практичні методи.

2. Методи навчання за характером логіки пізнання.

2.1. **Аналітичний** (суть: розклад цілого на частини з метою вивчення їх ознак).

2.2. **Методи синтезу** (суть: з'єднання виділених аналізом елементів чи властивостей предмета, явища в одне ціле).

2.3. **Індуктивний метод** (суть: вивчення предметів чи явищ від одиничного до загального).

2.4. **Дедуктивний метод** (суть: вивчення предметів чи явищ від загального до одиничного).

2.5. **Традуктивний метод** (суть: це висновки від загального до загального, від часткового до часткового, від одиничного до одиничного).

3. Методи навчання за характером та рівнем самостійної розумової діяльності студентів.

- 3.1. **Проблемний** (проблемно-інформаційний)
- 3.2. **Частково-пошуковий** (евристичний)
- 3.3. **Дослідницький**
- 3.4. **Репродуктивний** (суть: можливість застосування вивченого на практиці).
- 3.5. **Пояснювально-демонстративний**

4. Активні методи навчання (наприклад) - використання технічних засобів навчання, мозкова атака, рішення кросвордів, конкурси, диспути, ділові та рольові ігри, використання проблемних ситуацій, екскурсії, заняття на виробництві, групові дослідження, самооцінка знань, імітаційні методи навчання (побудовані на імітації майбутньої професійної діяльності), використання навчальних та контролюючих тестів, використання опорних конспектів лекцій)

5. Інтерактивні технології навчання - використання мультимедійних технологій, інтерактивної дошки та електронних таблиць, case-study (метод аналізу конкретних ситуацій), діалогове навчання, співробітництво студентів (кооперація) та інші.

12. Методи контролю

1. Рейтинговий контроль за 100-бальною шкалою оцінювання ЄКТС
2. Проведення проміжного контролю протягом семестру (проміжна атестація)
3. Полікритеріальна оцінка поточної роботи студентів: - рівень знань, продемонстрований на практичних та семінарських заняттях;
 - активність під час обговорення питань, що винесені на заняття;
 - експрес-контроль під час аудиторних занять;
 - самостійне опрацювання теми в цілому чи окремих питань;
 - виконання аналітично-розрахункових завдань;
 - написання рефератів, есе, звітів;
 - результати тестування;
 - письмові завдання при проведенні контрольних робіт;
 - виробничі ситуації, кейси тощо.
4. Пряме врахування у підсумковій оцінці виконання студентом інд. завдання:
 - науково-дослідна робота;
 - навчально-практичне дослідження із презентацією результатів тощо.

13. Розподіл балів, які отримують студенти

При формі контролю «залік»

Поточне тестування та самостійна робота										СРС	Разом за модулі та СРС	Атестація	Сума
модуль 1 35 балів			модуль 2 35 балів		модуль 3 – __ балів		модуль n - __ балів						
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T	15	85 (70+15)	15	100
бал	15	20	15	20	-	-	-	-	-				

Розподіл балів системи ЄКТС за результатами навчання і семестровій (підсумковій) атестації у формі заліку:

на денній формі навчання

до 70 балів – за результатами модульного контролю протягом семестру;

до 15 балів – за результатами проміжної атестації;

до 15 балів – за виконання самостійної роботи;

на заочній формі навчання

до 70 балів – за результатами модульного контролю протягом семестру;

до 30 балів – за виконання самостійної роботи.

13. Розподіл балів, які отримують студенти

При формі контролю «іспит» денна форма

Поточне тестування та самостійна робота					СРС	Разом за модулі та СРС	Атестація	Підсумковий тест - екзамен	Сума
Змістовий модуль 1 - 25 балів			Змістовий модуль 2 - 25 балів						
T1	T2	T3	T4	T5	15	55 (40+ 15)	15	30	100
бал	10	10	10	10					

Розподіл балів системи ЄКТС за результатами навчання і семестровій (підсумковій) атестації у формі екзамену:

на денній формі навчання

до 40 балів – за результатами модульного контролю протягом семестру;

до 15 балів – за результатами проміжної атестації;

до 15 балів – за виконання самостійної роботи;

до 30 балів – за результатами семестрової (підсумкової) атестації;

на заочній формі навчання

до 40 балів – за результатами модульного контролю протягом семестру;

до 30 балів – за виконання самостійної роботи;

до 30 балів – за результатами семестрової (підсумкової) атестації.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
75-81	C		
69-74	D	задовільно	
60-68	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
1-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

15. Рекомендована література

Базова

1. Гетьман О.О., Шаповал В.М. Економіка підприємств : навчальний посібник для студентів вищих навчальних заходів. – Київ, Центр навчальної літератури, 2006. – 488 с.
2. лекцій.-К.:КНУБА, 2012. – 38с.
3. Економіка будівництва. Теорія та практика: навч. посіб. / О.В. Токарева; Донбас. гірн.-металург. ін-т. – Алчевськ, 2004. – 215 с.
4. Економіка будівництва: курс лекцій / Р.В. Козак, Ю.М. Фабрика. – Х., 2007. 162 с.

5. Економіка будівництва: навч. посіб. / А.Ф. Гойко, Е.В. Дудіна, К.В. Ізмайлова;. – К.: Київ. нац. ун-т буд-ва і архіт, 2008. – 172 с.
6. Економіка будівництва: навч. посіб. / О. В. Єфремов , В. В. Малахова , Б. О. Пушкарьов, О. М. Матевос'ян, І. М. Пожарицька , Т. М. Пілатова; МОН України, Нац. акад. природоохорон. та курорт. буд-ва. – Сімф.: АРІАЛ, 2010. – 236 с.
7. Економіка будівництва: навч. посіб. для студ. ВНЗ за напрямом підготов. "Будівництво" / Л. М. Черчик, А. М. Іванченко; Нац. ун-т вод. госп-ва та природокористування. – Рівне, 2010. – 201 с.
8. Економіка будівництва: навч. посібник. За ред. О. С. Іванілова. – Х.: Вища школа, 2011. – 584 с.

Допоміжна

1. Методика определения экономической эффективности капитальных вложений. 1988.
2. Дикман Л.Г. Организация и планирование строительного производства: управление строительными предприятиями с основами АСУ : Учебник. / Дикман Л.Г. – М. : Высш. школа, 2008. – 560 с.
3. Положення про інвентаризацію майна державних підприємств, що приватизуються, ДБН А.2.2-3-2004. Проектування. Склад, порядок розроблення, погодження та затвердження проектної документації для будівництва, затв. наказом Держбуду України від 20 січня 2004 р. № 8. – К. Держбуд України, 2004. – 98 с.
4. ДБН-Д.1.1-1-2000. Правила визначення вартості будівництва. Із змінами і доповненнями, внесеними згідно з Доповненням № 3, затвердженим наказом Держбуду України від 7 травня 2002 р. № 80. – К. Держбуд України, 2002. – 142 с.
5. Державні будівельні норми України. Правила визначення вартості будівництва (ДБН Д.1.1-12000 Держкомітет України у справах містобудування і архітектури. Зі змінами і доповненнями.)

16. Інформаційні ресурси

1. <http://agent.ua> 1,2
2. www.ukrstat.gov.ua/ Державний комітет статистики України